

නම යොදා ඇත්තේ උඳුරු පර්වතයට වන අතර ඔල්ලා යනුවෙන් නම් කර තිබෙනුයේ උඳුරු සිට කිලෝමීටර් 30 ක් පමණ දුරින් පිහිටි කාටා රිප්ටා කුඩා පර්වත සමූහයයි. මෙම වනෝද්‍යානයට වර්ග කිලෝමීටර් 1326 ක වසරයක් අයත් වේ. (ශ්‍රී ලංකාවේ බිම් පරිමාණය වර්ග කිලෝමීටර් 65,000 ක් පමණ වේ)

මානුෂික අයිතිවාසිකම පිළිබඳව බොහෝ උපේක්ෂාවෙන් කටයුතු කර ඇති, ඕස්ට්‍රේලියානු රජය විසින්, 1995 වර්ෂයේදී මෙම වනෝද්‍යානයේ අයිතිය එම භූමියේ අයිතිකරුවන් වන ඇබෝර්ජින් ජනතාවට හිල වශයෙන් පවරාදෙන ලදී. ඒ සමගම ඇබෝර්ජින් ජනතාව විසින් වනෝද්‍යානය සහ ඓතිහාසික උඳුරු පර්වතය, සංවර්ධන කටයුතු දිගින් දිගටම ගෙනයාම සඳහා, අනුනව අවුරුදු බිඳ ක්‍රමයට, ඕස්ට්‍රේලියානු රජයට පවරා දී ඇත. මේ වන විට මෙම බිඳ ගිවිසුමට වසර විසි දෙකක් ගතවී තිබේ. එම කාලය තුළදී, රජය මගින් සිදුකර තිබෙන සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් රාශියකි. මෙම වනෝද්‍යානය, UNESCO ලෝක උරුම ස්ථානවලට උදාහරණයක් ලෙස නම් කර ඇත්තේ 1987 වර්ෂයේදීය. වනෝද්‍යානයේ සංස්කෘතික වැදගත් කම නිසාම, 1994 වසරේදී එය යුනෙස්කෝව විසින් සංස්කෘතික ප්‍රදේශයක් වශයෙන්ද නැවත පිළිගන්නා ලදී. ලෝකයේ මෙවැනි ද්විත්ව පිළිගැනීමක් ඇති යුනෙස්කෝ ජාතික උරුම පරිල ඇත්තේ ස්විල්ප ගණනකි.

ඔවු පිට උඩ යාම අපට අලුත්ම අත්දැකීමක් විය.

පර්වතය අවට ප්‍රදේශය කර්තෘ කාලගුණයක් සහිත කාන්තාර ස්වභාවයක් උසුලන්නේ එහි සැලකිය යුතු පෙරව විවිධත්වයක් දැක්වීමට ලැබේ. මෙහි ඇබේසියා, කාන්තාර ඕක්, යුනැලිප්ටස් වැනි වෘක්ෂ සහ වෙනත් පඳුරු සහ කුඩා පැළෑටි විශේෂ 400 ක් පමණ හඳුනාගෙන තිබේ. සතුන් වශයෙන්, රතු කැන්තාර සහ වෙනත් කුඩා මාර්සුපියල් ගණයේ සත්ත්ව විශේෂ කිහිපයක්ද, සර්පයින් සහ වෙනත් උරග විශේෂ කිහිපයක් සහ කුරුල්ලන් විශේෂ 175 පමණද සිටින බව අධ්‍යයනය කර තිබේ.

සොබා මං පෙහේ පා ගමනින් පසුව, අපට, තරමක් දුරින් පිහිටි ඇබෝර්ජන් සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය නැරඹීමට හැකියි. ඉලක් වැනි ස්ථානවලට දුරින් වලින් වනලය සෙවිලි කර තිබුණු සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය එම පරිසරයට ගැලපෙන පරිදි සකස් කළ මැටි බිත්ති සහිත ගොඩනැගිලි සංකීර්ණයකි. අපගේ වාර්තාවේදී දැක්වීමට ලැබුණු, අසා දැනගන්නට ලැබුණු සහ නිරීක්ෂණය කරන්නට ලැබුණු බොහෝ දේවල් පිළිබඳ තවත් තොරතුරු රාශියක් එම මධ්‍යස්ථානයේදී දැක ගන්නට ලැබුණි. ලබාගත් දැනුම තවදුරටත් තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය බොහෝ සේ ප්‍රයෝජනවත් විය.

එදින සවස් වරුවේදී මෙතෙක් ලබා නැති ආශ්වාද ජනක විනෝදාශයක් භුක්ති විඳීමටද අපට අවස්ථාවක් ලැබුණි. ඒ ඔවුන්ට පිට යාමයි. නිවාඩු නිකේතන වල සිට කිලෝමීටර දෙකක් පමණ ඇති ඔවු ගොවිපලක් ස්ථාපනය කර තිබේ.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ මධ්‍ය කාන්තාර ප්‍රදේශයේ වනාන්තර වල වන ඔවුන්ට (wild camel) මිලියනයක් පමණ සිටින බව ගණන් බලා තිබේ. මෙම ඔවු ගණනායෙන් අල්ලා ගන්නා, නොදිත් වැඩුණු, ඔවු පැටවුන් ඔවු ගොවිපලේදී හිඳ කර ගනු ලැබේ. මෙසේ හිඳ කරගත් ඔවුන්ගේ පිට උඩ යාම සංචාරකයින් මුස කරන විනෝදාශයකි. මේ සඳහා ඔවුන්ට කටකලියාවක් දමා උගේ පිට උඩ සවිකරනු ලබන සැඳලය මත, දෙදෙනෙකුට පහසුවෙන් වාඩිවී යා හැකි ආසන දෙකක් සවි කෙරේ.

ඔවුන්ගේ පිට මත නැගීම, පහසු වීම සඳහා අර්ධාලයක්ද සකස් කර ඇත. මෙහි මෙසේ ඇතත්, අරාබිකරයේ නම් පිට මතට නැග ගැනීම පිණිස, ඔවුන්ට පාද නමා බිම දිගා විය යුතු බවද අපි දැන ගතිමු. "කාන්තාරයේ නැව් නම් වරුදාවලියකින් හඳුන්වනු ලබන ඔවුන්ට කාන්තාර තරණය කිරීම සඳහා මිනිසාට නැතුවම බැර සහෙකු බව අපට එදින හොඳින්ම තේරුම් ගත හැකි විය.

අපගේ කණ්ඩායමේ සියලු දෙනාම පාගේ මොල්ලි දෙකක් සහිත ඔවු පිටක ඇති මට සිලුටු භාවය හෝ රළු භාවය රිසියේ භුක්ති විඳින්නට අවස්ථාවද ලබාගත්හ. ඔවු පිට යාමේ විනෝදාස්වාදයෙන් පසු අපගේ වාර්තාවේ නියමිත වැඩ කොටස අවසන් විය.

එදින රාත්රීව ආහාරයෙන් පසු සියලු දෙනාම නිවාඩු නිකේතන පරිශ්‍රයේ ඇති එළිමහන් වේදිකාව අසල තණ පිටියේ නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම් සහිත සංගීත සන්ධියා වක් පවත්වා විනෝද මිනිරක්ද ලැබුවෙමු.

පසුදින (6 වනදා) උදේ ආහාරයෙන් පසු අප පාවිච්චි කළ නිවාස ආපසු හාරදී, මෙල්බර්න් බලා ඒම පිණිස උලාරා ගුවන් තොටුපලට පැමිණ ගමනක අවසානය සනිටුහන් කළෙමු.

උඳුරු * කාටා රිප්ටා, යුනෙස්කෝ ජගත් උරුම වනෝද්‍යානයක් කරගෙන යනු ලබන සංරක්ෂණ කටයුතු සඳහා වලින් ස්වල්පයක්

උඳුරු * කාටා රිප්ටා, යුනෙස්කෝ ජගත් උරුම වනෝද්‍යානයේ කරගෙන යනු ලබන සංරක්ෂණ කටයුතු සඳහා ආදි වාසිකයි

න්ගේ පාරම්පරික දැනුම් සම්භාරය සහ නවීන විද්‍යා සහ තාක්ෂණ දැනුම බද්ධ කර ගන්නා අතරයද විමසා බැලීම ප්‍රයෝජනවත්ය. මෙම කරුණු සොයා ගැනීම සඳහා විෂය සම්බන්ධව බලයවී ඇති විවිධ ලිපිලේඛන (අන්තර්ජාලයද ඇතුළුව) විමර්ශනය කරන ලදී.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ ඇබෝර්ජන් ආදි වාසිකයින්ගේ ප්‍රධානතම ජන සමූහයක් වනුයේ අනන්ගු (Ananagu) ජනතාවයි. ඔවුන් විසින් ඇබෝර්ජන් නොවන විදේශිකයින් හැඳින්වූයේ පිරන්පා (Piranpa) යන නමින්ය. අනන්ගු ජනතාව විසින් කාලාන්තරයක් තිස්සේ රැක ගෙන එන ලද සංස්කෘතික සහ පාරම්පරික වටිනාකම් සහ දායාදයන් පිරන්පා ජනයා විසින් පර්නානිටා ලක් කර ඇති බව ඔවුන්ගේ විශ්වාසයයි.

මේ බව තේරුම් ගත් ඕස්ට්‍රේලියානු බලධාරීන්, ආදිවාසීන්ගේ ජනජීවිතයට බොහෝ සෙයින් සම්ප සහ පුජනීයත්වයේ ලා සලකන උඳුරු පර්වතය සහ ඒ අවට ප්‍රදේශය සංරක්ෂණය කිරීම සහ යළි පිබිදවීම සඳහා හිසි පියවර ගෙන තිබේ. මේ වනවිට ඒ සඳහා ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග මෙසේය.

■ අනන්ගු ජනතාව, විද්‍යාඥයින් සහ වන ජීවි සංරක්ෂණ නිලධාරීන් සමඟ සුනඳුව එක්වී, ඔවුන්ට ආවේනික හිනි රිසි වලට අනුකූලතාව දැක්වීමේ වන ජීවීන් රැක බලා ගැනීම වෙත සිත් යොමු කරති.

■ පිරන්පා වන සංරක්ෂකයින් විසින් විද්‍යාත්මක දැනුම ආයෝජනය කරන අතර, තෝරාගත් අනන්ගු තරුණ පිරිසක් සංරක්ෂණ ක්‍රමවේද හඳුරු අතර ඔවුන් විසින් තම පාරම්පරික නායකයින්ගෙන් ලබාගන්නා දැනුමද තම ක්‍රියාවලියට ආදේශ කර ගනිති.

■ උඳුරු * කාටා රිප්ටා වනෝද්‍යානයේ සංරක්ෂණ කටයුතු වලදී මූලික වශයෙන් ලැවී ගිනි මැඩි පැවැත්වීම සහ

ආනන්තක ගෘක සහ විලෝපිය සතුන්ගේ සංරක්ෂණය මැඩපැවැත්වීම කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරති. වසරකට මෙම සංරක්ෂණ උද්‍යානයට සංචාරකයින් 250,000 ක් පමණ පැමිණෙති. උද්‍යානයේ ඉෂ්ඨ ස්වභාවයන්, දුර කතරක පිහිටීමත් නිසා එහි පිරිසිදු ජලය, සොබිස් සහ නේවාසික යටිතල පහසුකම් සැපයීම ළක් කර කාර්යයක් වී තිබේ.

මෙම පරිසරයේ සුලභව සිටි, මෑත කාලයේදී සම්පූර්ණයෙන්ම තුරන් වී ඇති මාලා යන නමින් හඳුන්වනු ලැබූ rufous hare wallaby' නම් කුඩා උතුරු මියෙකු වැනි වොලබ් පීටියා නැවත පරිසරයට යොමු කිරීම සඳහා සුවිශේෂී සංරක්ෂණ ක්‍රමවේද භාවිත වේ. මේ සඳහා 2005 වසරේදී, උතුරු ප්‍රාන්තයේ රක්ෂිතයක, හෙක්ටොයාර් 170 ක බිම පෙදෙසක් වටා ආරක්ෂක වැටක් බැඳ ගිවලුන් වැනි විලෝපියයන්ගේ ආක්‍රමණය වලක්වා ගැනීමට පියවර ගෙන තිබේ. ආරම්භයේදී, පිටින් ගෙනවිත්, මෙම ආදර්ශ පරිසරයට මුදාහැර ආරක්ෂා කරන ලද මාලා සතුන් 24 දෙනෙකුගෙන් සාර්ථක ලෙස බෝවීම නිසා දැනට එම රක්ෂිතය තුළ සතුන් දෙසියයක් පමණ සිටින බව ගණනය කර ඇත. ඉදිරි කාලයේදී මෙම සතුන් වනෝද්‍යානය තුළට නිදැල්ලේ සැවීමට හිමිවන.

ආදි වාසීන්ගේ සංස්කෘතික උරුමයන්ද ආරක්ෂා කරමින්, ඔවුන්ගේ පැවත එන, භූමියේ ගිම්කරුවන්, වනසංරක්ෂණ නිලධාරීන් ලෙස මෙම වනෝද්‍යානය සංරක්ෂණය කිරීමේ කටයුතු සඳහා යොදවා ගැනීම බලධාරීන් විසින් ගන්නා ලද ඉතාමත් සතුටු දායක පියවරකි. එසේම නව විද්‍යාත්මක සහ තාක්ෂණික මෙවලම් සහ අධ්‍යයන ක්‍රමවේද භාවිත කරමින්, පාරම්පරික හිනි රිසි සහ ක්‍රමෝපායයන්ද ඒ සමඟ මුසු කර ගනිමින් මෙම පරිසරයේ සිදු කරගෙන යන සංරක්ෂණ වැඩ පිළිවෙල සාර්ථක කර ගැනීම පිණිස යුනෙස්කෝ ආයතනය මගින්ද දක්වන අනුග්‍රහය ප්‍රසාදනයයි.